

Årøberetning 1977

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM, SKOGBRUK, JAKT OG FISKE, ELVERUM

INNHold

1. Representantskap, styre og arbeidsutvalg	3
2. Personale	5
3. Arbeid på museumsområdet	6
4. Samlingene og utstillinger	7
5. Bibliotek og arkiv	14
6. Publikasjoner	15
7. Feltarbeid og annet faglig arbeid	16
8. Temporære utstillinger og arrangementer	20
9. Skoletjenesten	24
10. Akvariet og utvidelse av administrasjonsfløyen	28
11. Fotografering og filmopptak	29
12. Iver Eides eiendom Bækken i Tolga	31
13. Presse og informasjon	32
14. Publikumsbesøket	32
15. Økonomien	33
16. Medlemmer	38
17. Registrerte gjenstander	38
18. Givere av bøker, bilder og dokumenter	39
19. Regnskap	42

Forsidebilde:

Kai Fjells maleri «Tømmerhogger» 1971, 4,40 x 4,05 kom på plass i museumshallen i august 1977.

Foto: Ole T. Ljøstad.

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

SKOGBRUK, JAKT OG FISKE

**Hans Majestet Kong Olav V, Norsk Skogbruksmuseums
høye beskytter.**

1. Representantskap, styre og arbeidsutvalg

Museets representantskap har følgende innvalgte medlemmer:

Fylkesmann Bue Fjermeros, Kirstiansand, Vest-Agder
Fylkesmann Erling Anger, Hamar, Hedmark
Fylkesmann Ole S. Aavatsmark, Bodø, Nordland
Fylkesmann Petter Koren, Oslo, Oslo og Akershus
Ordfører Markvard Bækken, Elverum.

Følgende institusjoner og organisasjoner danner museets representantskap:

1. Det norske gjensidige Skogbrandforsikringsselskap
2. Det norske Skogselskap
3. Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk
4. Direktoratet for Statens Skoger ved statsskogsjefen
5. Norges Jeger- og Fiskerforbund
6. Norges Naturvernforbund
7. Norges Skogeierforbund
8. Norges Skogteknikerforbund
9. Norges Treforedlingsråd
10. Norges Trelastforbund
11. Norsk Almenningsforbund
12. Norsk Fløtningsforbund
13. Norsk Forstmannsforening
14. Norsk Institutt for Skogforskning
15. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund
16. Norske Tømmermålingssjefers Forening
18. Skogbruksinstituttene ved NLH
19. Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsråd
20. Skogbruksforeningen av 1950

21. Skogavdelingen i Landbruksdepartementet ved skogdirektøren.
22. World Wildlife Fund i Norge.

Tillitsmenn etter valgene 21. juni 1977.

Styremedlemmer:	Personlige varamenn:
Forretningsfører Klaus Kjelsrud (1978)	Generalsekret. Per Søylen (1978)
Fylkesskogsjef Knut Ødegaard (1980)	Disponent Erik Aaby (1980)
Direktør Sigmund Stafne (1980)	Disponent Peder Holand (1980)
Disponent Hans G. Magelssen (1980)	Direktør Ivar Aavatsmark (1980)
Advokat Mads K. Strand (1978)	Direktør Per Krog (1978)
Stortingsmann Olaf Knudson (1978)	Skogeier Halvdan Brevig jr. (1978)
Skogsjef Jon Lykke (1979)	Direktør Helge Vikan (1979)
Fløtningsdirektør Tore Paulsen-Næss (1979)	Fløtningsdirektør Oddvar Stenerud (1979)
Skogeier Kaare Øverseth (1979)	Skogforvalter Torgeir Fryjordet (1979)

(Tallene i parentes angir det år vedkommende er på valg.)

Styrets formann	Forretningsfører Klaus Kjelsrud
Styrets varaformann	Fylkesskogsjef Knut Ødegaard
Statens representant i styret ..	Direktør Sigmund Stafne
Varamann	Disponent Peder Holand
Arbeidsutvalg	Forretningsfører Klaus Kjelsrud
	Fylkesskogsjef Knut Ødegaard
	Direktør Sigmund Stafne
	Disponent Wilhelm Matheson
	Museumsbestyrer Tore Fossum
Representantskapets ordfører ..	Skogdirektør Hans Kr. Seip

Representantskapets varaordfører	Statsskogsjef Jens Aure
Sekretær for styre og representantskap	Disponent Wilhelm Matheson
Kontrollkomite	Brukseier Lauritz Sæthern
	Fylkesskogmester Birger Strømsøe
	Forstkandidat Tollef Mykleby
Økonomikomite	Direktør Ivar Aavatsmark
	Direktør Sigmund Stafne
	Brukseier Brede Bredesen Opset
Valgkomite	Skogeier Haaken G. A. Mathiesen (1978)
	Skogsjef Knut Torp (1979)
	Disponent Gunnar Lindmo (1980)
Jubileumskomite for museets 25 års jubileum	Forretningsfører Klaus Kjelsrud, formann
	Direktør Sigmund Stafne
	Disponent Wilhelm Matheson
	Museumsbestyrer Tore Fossum

I 1977 er det holdt 2 møter i Arbeidsutvalget hvor det er behandlet 21 saker og representantskapsmøte 21/6 hvor det ble behandlet 15 saker.

Av større saker som er behandlet kan nevnes endelige planer for akvariet og for administrasjonsfløyen og finansieringen av utbyggingen, opprettelse av stilling som fiskeribiolog og leder av akvariet, og museets 25 års jubileum som skal markeres i 1979.

2. Personale.

Museumsbestyrer	Tore Fossum
Konservator	Åsmund Eknæs
Undervisningsleder	Jostein K. Nysæther
Vitenskapelig assistent	Geir Hovensjø (til 1/10-77)
Kontorfullmektig	Hjørdis Furuheim
Fotograf	Ole Thorstein Ljøstad

Hovedfagstudent	Jan Halvorsen
Preparant og utstillingsassistent	Jan Ivar Martinsen
Resepsjonsdame	Tordis Fossum
Vakt- og varmemester	Håkon Sæle
Spesialarbeider (håndverker) ..	Georg Løvhaugen
Spesialarbeider (håndverker) ..	Konrad Eggen
Renholdsbetjenter	Marit Henriksen
	Solveig Nystuen
	Kjellaug Nyborg
Kasserer	Håkon Rønning
Revisor	Oskar Tolvstad

Som ekstrahjelp i resepsjonen har Synnøve Sætre og Gerd Stenvehagen tjenestegjort. Dessuten har følgende vært ansatt i sommerseongen: Olve Sørensen, Eirik Sørensen, Siri Gjønnes, Eldar Sæle og Torstein Fossum. Følgende sivilarbeidere har arbeidet ved museet: Kjell Lilleeng (juli-august), Øivind Vestheim, Trond Nystuen (fra 6/12-77).

3. Arbeid på museumsområdet.

Et areal ved Gamle-Sanne på 2 da er tilsådd og tatt i bruk som plen. Det er ellers ikke noe nyanlegg i parkområdet. Beplantning, vedlikehold av veier, bruer m.m. er utført som vanlig. Nyplanting i arboretet fra 1976 er registrert og innført på kartet over arter i arboretet.

Museet har gjennom flere år hengt ut en rekke fuglekasser i parkområdet, og det har vært foretatt en viss registrering av hvilke arter som ruger m.m. I 1977 ble det hengt ut ialt 54 fuglekasser. Under ledelse av Jan Ivar Martinsen er det foretatt en ganske omfattende registrering av hekkende arter, antall egg, rugetid, antall unger som har forlatt redet m.m. Opphenging av kassene og den rutinemessige registrering er utført av Steinar Østby. Kassene fordeler seg på 8 typer karakterisert slik: Typen for kjøttmeis m/ fl., blåmeis m/ fl., stær, grå fluesnapper/linerle, trekryper, rødstjert, tårnsvale og kvinand. Alle kassene er innlagt på kart og har hvert sitt registreringsnummer. Etter at sommerens observasjoner var avsluttet har Martinsen sammenfattet resultatet i en rapport som forteller mange inte-

ressante detaljer. 38 hekkende par la tilsammen 243 egg, mens det var bare 135 utfloyne unger. Det ser ut til å være behov for flere spesialkasser for tårnsvale, kvinand m. fl. Hekkingresultatet for året 1977 er under middels. De fleste arter har benyttet færre kasser enn ventet, særlig gjelder dette linerle og grå fluesnapper.

4. Samlingene og utstillinger.

I friluftsamlingene ble det avsluttende arbeide med lokomobil-saga gjennomført under vaktmester Håkon Sæles ledelse. Under museets representantskapsmøte 21. juni ble saga demonstrert i full drift med tilstrekkelig trykk på lokomobilen til at skuren kunne gjennomføres både på kantsag og kløvsag.

Koia fra Bangdalsbruket har hatt dårlig tak og svekkelser i vegger og laft og har gjennomgått en grundig reparasjon. Den har blitt tatt helt ned, dårlige veggstokker er skiftet ut og taket er lagt helt om.

Begge bygningene på Gamle Sanne er skrapet og har fått ny maling.

Sagbruksarbeiderhjemmet Gamle Sanne fra Tune i Østfold bygget 1837. Steingjerdet gir en fin ramme om tunet.

Foto: O. T. Ljøstad.

Innendørs har konservator Åsmund Eknæs ledet arbeidet med en ny innledende utstilling i fiskeavdelingen. Hensikten med nymontering er å gi den besøkende et grunnlag til bedre forståelse av de øvrige utstillingene i fiskeavdelingen. Utstillingene forteller bl. a. at utsetting av fisk i fisketomme vann ikke er av ny dato. Vi har et godt bevis for dette gjennom runesteinen fra Li i Gausdal. Steinen, som er datert til ca 1150 e. Kr., bar innskriften: «Eilif Elg bar fisk i Rausjø.» i Kontrast til dette står dagens kultiveringsarbeid, der fly blir brukt til å frakte fiskeyngel inn på fjellet.

Et vesentlig moment i studiet av ferskvannsfiskets kulturhistorie er fordelingen av fiskeartene i de ulike deler av landet. Ved hjelp av et kart utstyrt med en mengde lyspunkter kan publikum få greie på den fylkesvise utbredelsen av de 16 viktigste artene. Lysbilder viser samtidig hvordan den aktuelle art ser ut. Ved å trykke på en egen knapp kan en dessuten få greie på i hvilke områder fiskedøden er særlig stor som følge av sur nedbør. Det er ingeniør Jan Thorsrud, Hamar, som har konstruert og bygd opp kartet.

På en mattskjerm ved siden av kartet vil det kunne vises serier med lysbilder fra forskjellige områder innen arbeidet med ferskvannsfisken.

Gjennom presentasjon av bygda Møsstrand i Telemark blir det gitt et eksempel på hvilken betydning fisket har hatt for mange fjellbygder. I 1901 bodde det 135 mennesker på de 23 brukene rundt Mjøsvatn. Den årlige fangsten av ørret var omkring 12.000 kg. Hver person ville da kunne spise 250 gram fisk om dagen hele året gjennom. Men det hadde de ikke råd til. Ørreten ble lagt ned til rakfisk og solgt eller byttet bort i nødvendige varer.

Omkring midten av forrige århundre begynte sportsfiskerne å komme. De dannet grunnlaget for nye inntektsmuligheter i mange bygder, i form av utleie av husrom, hjelp til transport, salg av matvarer osv. Også denne siden av ferskvannsfisket er berørt i avdelingens første del.

En egen monter er viet ulike konserveringsformer for fisk. Ved hjelp av fotografier, gjenstander og tekst blir publikum orientert om tørking, raking, røyking, salting og frysing. Særlig interessant er det materialet museet har fått inn om tørking av ferskvannsfisk, i første rekke gjedde fra Nord-Østerdal og mort fra Grue Finnskog.

Jan Ivar Martinsen har stått for planlegging og montering av de 8 nye fuglebiotopene.

1. juni 1977 ble fuglebiotop-avdelingen åpnet for publikum. Den består av åtte montre, som inneholder tilsammen 203 fugler fordelt på 133 arter. De fleste ordener av norske fugler er representert, selv om spetter, spurve-, kråke-, svømme- og vadefugler dominerer. Utstillingen har et preg av liv og aktivitet, man har forsøkt å gi et inntrykk av samspillet i naturen. Store bakgrunnsbilder i sort/hvitt, sammen med deler av vegetasjon og gjenstander i fuglenes nærmiljø, forteller oss hvilken biotop vi er i.

Monter nr.:	Biotop	Ant. arter	Antall individer
1	Fuglebrettet	14	26
2	By, park og hage	21	35
3	Dyrket mark	24	33
4	Lauvskog	20	24
5	Barskog	15	21
6	Fjell	21	24
7	Tjern og myrer	18	23
8	Vann og vassdrag	14	17

På siden av hver monter finns en dias-montasje over fuglene, forsynt med artenes norske og latinske navn. Hver monter har et sett hodetelefoner. Den besøkende kan, ved å trykke på en knapp, få avspilt et 6 min. program med opplysninger om fuglene, samt låtene til de mest iørefallende artene. I lydutstyret er det innebygget en mulighet for å velge ulike spor på båndene som benyttes, og man kan siden benytte de ubrukte sporene til forskjellige språk, for å yte utlendinger god service. Spesielle lydprogrammer, deriblant et hørespill, er laget for skoleklasser og andre grupper. Lyden kommer da fra en serie høyttalere. Oppgavesett for skoleklasser, i likhet med de som er laget for de øvrige avdelinger i museet, vil bli utarbeidet etter hvert.

Jan Iver Martinsen har skaffet til veie og preparert en større del av fuglene, gitt monterne deres utforming, arbeidet med det tekniske utstyret og laget lydprogrammene. Planleggingen av utstillin-

gen er gjort i nært samarbeide med utstillingsleder Jostein K. Nysæther. Ellers har følgende levert fugler til utstillingen: Einar Brattås, Lennart Blomberg, Per Lynne, Roar Solheim og Benny Helbek. Lydstyret er levert fra Phonovisjon A/S, Oslo.

Så litt om den enkelte monter.

Avdelingen innledes med et situasjonsbilde omkring *fuglebrettet*. I stuevinduet står mor med sine to barn og betrakter foringsplassen, hvor meiser, dompapper og gulspurver samt en rekke andre arter er i travel virksomhet. Selebre gjester som spettmeis og flaggspett har også innfunnet seg. Mens foringsbrettet er omgitt av vinterskrud, råder vår og sommer i de øvrige monterne. Neste biotop er *by*, *park* og *hage*. Flere tusen år er gått siden de første fugler flyttet inn i menneskenes byer og tilpasset seg livet her. Husene sørget for reirplasser, menneskene for mat. Bydue og grå spurv trives i menneskevrømmelen. Også menneskenes parker og hager ble et godt tilbud for fuglene. Støren f. eks., som slettes ikke kunne trives i de vide skogsstrøk av Norge (selv om den er huleruger) så med glede på nybyggenes virksomhet med å rydde og plante. Antall stør som i mars/april fløy inn over de norske kyster, økte for hvert år. Også i dag er den en av våre mest typiske hagebeboere, sammen med fluesnapper og endel sangere.

Menneskets oppdyrking av jorden skapte enda en biotop, nemlig *åker* og *eng*. Jordbruket endret livsvilkårene for mange fugler. Ringdua, en barskogsfugl som levde av granfrø, nøtter og bladdeler, kunne nå fråse i ekspanderende kornkamre, og vi regner den i dag som en av karakterfuglene på dyrket mark. Artsrikdommen bestemmes for en del av forholdene langs kanten av åkeren. Skjulesteder, reirplasser og drikkesteder er av stor betydning. Med årene har også jordbruket forandret seg. Maskiner og giftstoffer har hatt negativ innvirkning på flere arter, fordrevet er arter som kornspurv og åkerrikse.

I biotopserien, som, ikke minst, er laget med henblikk på de mange skolebarn som besøker museet, beveger vi oss fra det kjente og ut i det «ukjente». Turen, som startet ved stuevinduet, går nå inn i *lauvskogen*. Det er neppe en tilfeldighet at vi, nettopp i slike områder, kan lytte til noen av våre beste sangfugler. Tenk bare på løvsanger og måltrost. Det tette løvverket skjuler fuglene så effektivt

at de simpelthen er nødt til å ha kraftige sangstemmer for å vekke den avgjørende oppmerksomhet i vårens territorie-feider. Spettene er også rikt representert i denne monter.

Barskogen. Selv om de gamle, lysfattige barskogene kan virke sterile, både hva plante- og dyreliv angår, vil man, i overgangen mot yngre barskog, kunne oppleve et ganske variert fugleliv. Flokker av finkefugler, heriblant de merkelige korsnebbene, streifer fra topp til topp. Med nebbtene klipper de ivrig i grankongleskjellene for å få frem frøene. Svartmeis, toppmeis og fuglekonge turner i bar-dustene. Og svartspettens stemme gir gjenklang mellom stammene. Disse fuglene kan i vår tid glede seg over omfattende barskogbeplantninger i vest og nord. Det er imidlertid en kjent sak at særlig de større barskogsfuglene går tilbake i vår tid. Men fortsatt byr barskogen på stemningsfulle opplevelser. Når mildvær og vind i mars har fjernet snøen fra grangreinene, slik at skogen står i mørk kontrast mot snøen under, lar perleugla sine trolske rop lyde.

For mange mennesker betyr *fjellet* frihet, sinnsro og frisk luft. Er disse forhold også av betydning for de mange fugler som frister tilværelsen her oppe, ofte i sterk vind, kulde og nedbør? Vi har delt fjellmonteren i tre deler. 1) Høgfjellet. Tankene går til snøspurv, ravn og fjellrype. 2) Myrer og vidder. Disse områdene bebos bl. a. av et større antall vadere. 3) Bjørkebelte og vierkratt. Her møter vi f. eks. blåstrupen, som for mange er blitt et symbol på fuglelivet i overgangen mellom fjell og skog.

En innlandsbiotop som det i vår tid står blest omkring, er *tjern* og *myrer*, en viktig del av våtmarkene, som tjener som mellomstasjoner på vade- og svømmefuglenes trekkveier. Menneskenes økende behov for torv, dyrkbar jord og byggetomter fører til at stadig flere myrer og tjern dreneres og tappes ut. Dette til fordel for oss, men til skade for dykkere, ender, måker, sniper og rikser, som vi stifter bekjentskap med i denne monter. Gledelig er imidlertid nordmenns voksende forståelse for naturfredning av f. eks. våtmarkene.

Vår tur gjennom fuglebiotop-avdelingen avslutter vi med å følge en av landets tusen elver ned mot ett av de mange vann. *Vann* og *vassdrag* er også en kategori av våre våtmarker som i senere år har måttet gjennomgå skadelige forvandlinger, når vi snakker om fugleliv. I de tilfeller hvor vann og vassdrag reguleres, går strand-

Biotop 8: Vann og vassdrag.

Foto: O. T. Ljøstad.

vegetasjonen, og dermed også beiteplassene tapt, og områdene blir av mindre verdi for fugler. Men det er ikke grunn til å male for svart. Fossekalen, vår trauste nasjonalfugl, har fortsatt tilgang på tusener av kilometre med strie, næringsrike bekker og elver, og på vannflatene rundt om i landet glir lom, dykkere, ender og gjess som de har gjort i årtusener.

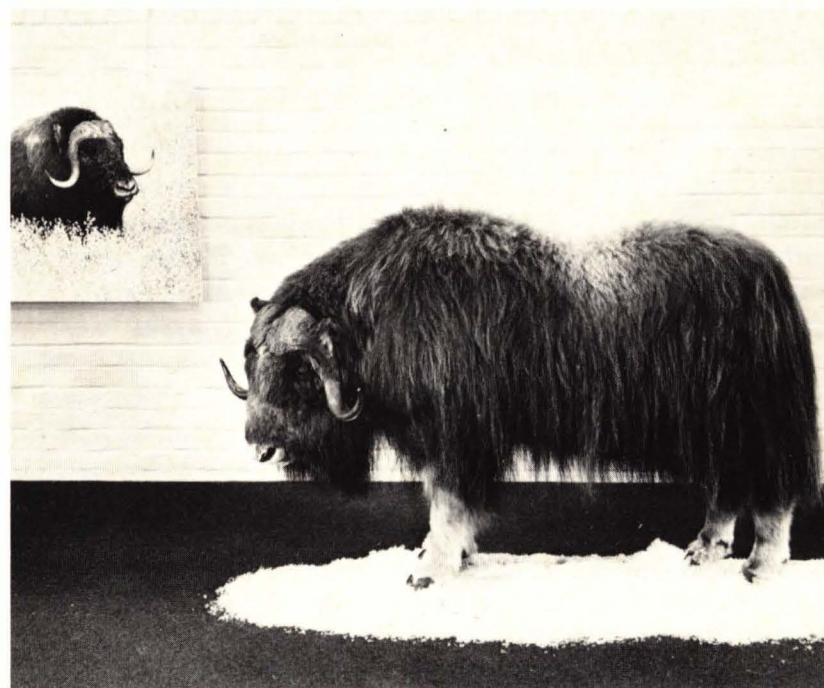
I mars kom museets moskusokse på plass i utstillingene. Den ble avlivet i Løten 31/-74 etter en vandring på 4 uker over en strekning på 30 mil fra Dovre gjennom hele Østerdalen. Den er utstoppet av preparant Per Lynne. Etter zoologen Einar Ahlendals oppgave antas moskusoksen å være 5 år gammel og ha hatt en levendevekt på 350—370 kg. Knokkelmaterialet er oppbevart i Zoologisk Museum i Ber-

gen, og horna på museets moskus er en tro kopi i avstøpning av de originale.

Vi har ikke vært helt tilfreds med utstoppingen av reinen fra 1972 og fikk av Lesja Fjellstyre tillatelse til å felle nok en rein. Denne ble skutt av Øystein Mølmen under reinsjakta i 1975. Preparant Jøran Teig ved Zoologisk Museum har stoppet reinen, og den kom på plass i oktober 1977.

En lundehund utstoppet inne i en redegang i en fjellur i ferd med å gripe en lundefugl er stoppet og montert av preparant Jøran Teig, er enda en nymontering i utstillingene. Lundehunden er en gave fra Ingrid Strand, Elverum.

Det er ialt registrert 251 nye gjenstander, og det er brukt kr. 49.000,— til nye innkjøp. Av særlig verdifulle gjenstander kan nevnes en kvalboge fra Hordaland og en 8,5 m lang elvebåt fra Reisa-

Moskusoksen fra dens vandring nedover Østerdalen og etter at den kom til museet.

Foto: O. T. Ljøstad.

Lundehund i ferd med å gripe en lundefugl. Montasjen er laget av preparant Jøran Teig. Foto: O. T. Ljøstad.

dalen i Troms. Det er samlet inn et betydelig knivmateriale, og en verdifull samling skogsarbeiderklær er gitt av Oddny, Kåre og Bergny Bratteggen, Trysil.

5. Bibliotek og arkiv.

Gjennom gaver kjøp og bytteforbindelser har biblioteket hatt en tilvekst på 696 nummer som fordeler seg på 468 bøker og 228 tidsskriftårganger, herunder er et samlet innkjøp av tidsskriftet Naturen for tidsrommet 1877—1963. Museet mottok i 1977 gjennom abonnement og bytteforbindelser 146 tidsskrifter, årbøker, årsmeldinger og andre periodiske skrifter. Av større bokgaver kan nevnes 49 bøker fra Jens Berger, Flisa og 120 fra Anne og Iver Eide i forbindelse med deres testamentering av eiendommen Bækken i Tolga. Det er satset mye på ordning av biblioteket på bokinnkjøp og på innbinding, og i alt er brukt kr. 19.052,— til dette.

Biblioteket er blitt benyttet svært mye av studenter og elever av alle kategorier. Særlig er pågangen fra skolene stor i forbindelse med særoppgaver og emneoppgaver i undervisningen.

Cand. mag. Jan Halvorsen har fortsatt registreringen av Kiær-arkivet. Alle protokoller er ferdigregistrert. Nå pågår utsortering, ordning og registrering av brev og dokumenter i de 65 arkivkassene arkivet inneholder.

Det har i løpet av året kommet inn en del arkivmateriale i form av protokoller, dokumenter m.m. som er viktig i skogbruks- jakt- og fiskehistorisk sammenheng.

6. Publikasjoner.

Museet har gitt ut årsberetning og regnskap for 1976, og den nye føreren har kommet ut i tysk utgave. Denne er ajourført også med de nye utstillingene som ble montert i 1977.

Årbok nr. 8 ble trykt ferdig i 1977, men på grunn av innbindingen vil den først bli distribuert i 1978. Den inneholder følgende artikler:

Edvard K. Barth: Anlegg for massefangst av villrein i Rondane-området.

Viggo Ree: Måkefangst med måkahus på Utsira i Rogaland

Reidar Bakken: Rypeveiding i Slidrebygdene

Tore Bjørge: Snarefangst som attåtnæring. Et eksempel fra en Vestlandsfjellgård mellom 1910 og 1932

Nils Hallan: Bjørnбетet

Asbjørn Klepp: Trugebruk for hest. En lokalundersøkelse i Trøndelag, med enkelte spredte sammenligninger

Oddmunn Farbregd: Miletufter og reiskapar frå tjørebrenning i myr

Geir Hovensjø: Skogsarbeiderklær

Åsmund Eknæs: Tørking av ferskvannsfisk

Jostein K. Nysæther: Fisket i Osensjøen

Tore Fossum: Gammelbuen. Et sentrum for fløting gjennom 150 år.

Årboka er trykt i 2 500 eksemplarer og er for første gang innbundet. Det er dessuten trykt et mindre opplag sætrykk av samtlige

artikler. Boka er på 296 sider og har et rikt billedstoff. Dette er den mest omfattende publikasjonen museet har gitt ut hittil. Den samlede utgift er på kr. 160.000,—, herav er kr. 27.000,— moms som museet ved søknad vil få refundert.

Museumsserien «Jeg fant, jeg fant» har fortsatt i lokalavisene i Hedmark og i Fjell-Ljom og Arbeidets Rett på Røros. Følgende ansatte ved museet har levert stoff til denne avisspalten: Åsmund Eknæs, Jostein K. Nysæther, Øivind Vestheim, Jan Halvorsen, Jan Ivar Martinsen, Geir Hovensjø og Tore Fossum.

7. Feltarbeid og annet faglig arbeid.

Åsmund Eknæs deltok i februar i et etnologmøte på Hordamuseet, Stend, der forskjellige praktiske museumsproblemer ble tatt opp til diskusjon.

I februar var han sammen med fotograf O. T. Ljøstad for å studere og fotografere lakefiske i Isteren og tørking av gjedde i Tufsingdalen.

Notfiske etter røye i Korssjøen ved Røros.

Foto: O. T. Ljøstad.

På en lengre tur til Telemark i april ble det samlet inn nytt materiale om kniver og knivsmeder. Bl. a. var han hos Tarjei Haugo, Børtegrend, og fotograferte de forskjellige stadier i smiing av knivblad. Knivsmed Aksel Tåsås, Eina på Toten, demonstrerte hvordan han lager kniver med neverskaft.

Sammen med Simen Bjørgan fra Garmo i Lom var Eknæs i juni på befaring til Tesse, der det året før var funnet rester av ei sløe (sleo). Det ble også gjort nye funn av de gamle trinseformede garnsøkkene.

I juli var Ljøstad og Eknæs på befaring med Jørgen Solberg i Løten for å se på kulturminner i utmark, bl. a. en innretning som kan ha vært et gammelt fiskerøkeri. I oktober var de med på notfiske etter røye i Korssjøen ved Røros.

I høstsemesteret holdt Eknæs forelesninger om ferskvannsfiske for grunnfagstudiene i etnologi.

Jostein K. Nysæther har dette året avsluttet undersøkelsene om fisket i Osensjøen. Resultatene av disse undersøkelsene foreligger som artikkel i museets årbok nr. 8.

Arbeidet med natur/kulturløypa ved Tverena i Osen har fortsatt, og det er nå utarbeidet så mange poster at skoleklasser har kunnet ta den i bruk.

Under en skogdag som Åmot Skogråd arrangerte i september, var Nysæther til stede og orienterte om løypa og det restaureringsarbeid som er gjort på og ved Skavernsaga. (Skavernsaga er lagt inn som en post i løypa). Han holdt også et kåseri om «Fiske, fiskerett og fiskeplasser ved Osensjøen» under Kulturdagene i Åmot 1977. Også i andre sammenhenger har han deltatt med lysbildekåserier ute i distriktet.

Under Norges Naturvernforbunds representantskapsmøte i Elverum i begynnelsen av juni hadde Nysæther i oppdrag å være med og tilrettelegge og gjennomføre et kveldsarrangement på de to museene i Elverum, samt en dagstur med buss gjennom Åmot, Trysil og Elverum. Nysæther har vært medlem av juryen for Elverumsutstillingen Form Farge og Fantasi 1977, og under den store Kai Fjell-utstillingen i august var han ansvarlig for monteringen.

Som medlem av styret for Norsk Museumspedagogisk Forening har Nysæther dette året vært sterkt engasjert i det såkalte Rørosprosjektet — et omfattende pionerprosjekt som tar sikte på å gi deltakerne erfaringer for utadvendt virksomhet innen norsk museumsvesen. Det er et nært samarbeid mellom norske museer og skolen i dette prosjektet.

Sammen med museumsbestyrer Tore Fossum deltok Nysæther i juni i en tre dagers befarings av kulturminner i fjellområdene i Åmot og Trysil.

Tore Fossum har i februar sammen med O. T. Ljøstad intervjuet og fotografert i forbindelse med skoing av hest i skogsstall i Løten. Smed Alf Kolstad har smie i Stange, men reiser også på anmodning til hestedrifter på Hedemarken og skor hester som går i skogskjøring.

Tømmerkjøring med rede i Trysil mars 1977. Det er Kåre Østerhaug som kjører. Rede er en svensk tømmerlede konstruert for transport av 3 m lang massaved. Den har vært i bruk i Trysil og Engerdal fra ca 1960. Foto: O. T. Ljøstad.

Gården Sorknes i Åmot har rike skogbrukstradisjoner. Interessentskapet som eier gården anmodet museet om befarings og uttalelse om de verdier som finnes på gården. Den 15. og 16. februar ble interiører og eksteriør fotografert av O. T. Ljøstad. Hovedbygning med møblering er akkurat slik i dag som da Per Hovind bygget og utstyrte den i 1860. Tapeter og takdekorasjoner er i Napoleon 3.s stil og møblene m.m. i pseudo-rokokko. Fossum har anbefalt at bygningen og interiørene beholdes i sin nåværende form, og Interessentskapet vil gå inn for dette.

I mars ble slepkjøring av tømmer på bukk fotografert i Trysil.

I juni var Fossum på befarings av koier i Gausdal sammen med herredsskogmester Jarle Bye. En koi med stall og mannskapsrom inntil hverandre vil bli overdratt til museet.

I juni studerte og fotograferte Fossum og Ljøstad lakseteiner i Driva, og i juli var Fossum på befarings av Forsthytta på Randsverk, bygget av J. B. Barth i 1881 og videre på befarings på Brurusten som var Jo Gjendes eiendom. Det eksisterer fortsatt en del jaktutstyr etter Jo Gjende som ble fotografert og beskrevet.

Fossum har tatt flere lydbåndintervjuer om skogbruk, fangst m.m. og har samlet inn gjenstander på mange av sine reiser. Han har holdt kåserier om kulturhistoriske emner og om museet i foreninger og organisasjoner m. fl.

Han har etter oppnevning av Kirke- og undervisningsdepartementet sittet i bedømmelseskomiteen for konservator- og bestyrerstillingen ved Sølvverksmuseet på Kongsberg. Han har også sittet i eksamenskommisjonen for Kåre Sveen som har tatt sin magistergrad i etnologi på et emne om skogshusvær. Han har sittet i N.K.K.M.s filmkomite og deltatt sammen med Eknæs og Nysæther i N.K.K.M.s årsmøte på Røros 2.—4. september 1977.

Geir Hovensjø har samlet inn skogsarbeiderklær og tatt lydbåndintervjuer og fotografert i denne forbindelse under reise i Trysil og Namdalen.

Hovensjø og Øivind Vestheim laget i forbindelse med Eidskogdagene i august en skogbruksutstilling på Skotterud med bilder og gjenstander fra museet og ved innsamling av skogbruksredskaper m.m. i Eidskog. Eidskog Historielag og Eidskog Kulturstyre var

anvarlig for arrangementet. Museet ble også trukket inn i Skogsarbeiderdagene i Trysil i 1977 og deltok bl. a. med et stort billedmateriale fra skogsarbeid.

8. *Temporære utstillinger og arrangementer.*

I mars—april ble utstillingen «Oljen i Norden» vist. Den tar for seg et meget aktuelt tema, og er særlig egnet for visning på museet fordi det kan trekkes sammenheng mellom museets geologiutstilling og de oljeforekomster som finnes i Nordsjøen som er utgangspunktet for utstillingen om oljen.

Kunsthåndverkutstillingen Form Farge Fantasi ble som vanlig arrangert sammen med Elverum Kunstforening og Elverum Husflidslag i mai måned. Det deltok 60 utstillere med tilsammen 160 arbeider. Juryen besto av tekstilkunstner Wenche Kvalstad Eckhoff, keramiker Jørn Bakken og utstillingskonsulent Jostein K. Nysæther. Årets gjesteutstillter var keramikeren Johnny Halvorsen. Utstillingen ble åpnet av fylkeskultursjef Sven Erik Jensen. Ca. 7000 besøkte utstillingen, herunder mange skoleklasser, først og fremst elever og lærere innen formingsundervisningen.

Billedhoggeren Skule Waksvik viste 25 av sine dyreskulpturer i tiden 15/6—17/8. Tre av skulpturene var montert i parkanlegget. Waksviks skulpturer passer godt inn i museets miljø både ute og inne, og svært mange besøkte museet i denne tiden. Utstillingen hadde også et godt salg.

Kunstneren Jayantha Premachandra fra Sri Lanka holdt batik-utstilling i foredragssalen i tiden 15.—26. juli. Hans kone Vivita utfører trykkingen av batikkarbeidene. Datteren Nilanka viste en del tegninger. Hele familien var tilstede i utstillingstiden. Utstillingen ble omfattet med meget stor interesse.

Utstillingen «Kunst i Bøker» er laget av Riksgalleriet og viser norske bokillustrasjoner gjennom 100 år. Den ble vist i museets foredragssal i tiden 28/7—18/8.

Kai Fjell-utstillingen på Høvikodden sommeren 1977 ble karakterisert som årets store kunstbegivenhet i Norge. Norsk Skogbruksmuseum innledet et samarbeid med Kunstsentret Høvikodden om Kai Fjell-utstillingen og fikk tillatelse av de respektive eierne av

Skule Waksvik med sine to foler i parken utenfor museumsbygningen.

Foto: O. T. Ljøstad.

maleriene til å vise den også i Elverum. Det store maleriet «Tømmerhoggeren» 4,40 x 4,05, kom også på plass i museumshallen. Etter avtale med Ingeborg og Kai Fjell skal dette maleriet henge på museet på leiebasis.

I alt ble 54 malerier vist i tiden 20/8—7/9. Til åpningen 19/8 var kunstneren representert ved sine to sønner Jan Håvard og Sindre Fjell.

Under åpningen ønsket styreformannen, Klaus Kjelsrud, gjestene velkommen og takket både kunstneren og de personer og institusjoner som hadde gjort utstillingen mulig. Museumsbestyrer Tore Fossum orienterte om utstillingen og spesielt om maleriet «Tømmerhoggeren». Rektor Sigmund Moren leste dikt med tilknytning til skogen, og fiolinisten Lars Anders Tomter og pianisten Harald Steinum spilte Romanse av Johan Svendsen. Utstillingen ble besøkt av ca. 7 000 personer. Svært mange skoleklasser studerte Kai Fjell-utstillingen.

Familien Premachandra under batikutstillingen i juli.

Foto: O. T. Ljøstad.

Maleren Kai Fjell i sitt hjem på Lysaker 1/8 1977 den dagen maleriet «Tømmerhogger» ble transportert til museet. Til høyre journalist Erik Egeland, forfatteren av boka om Kai Fjell. Til venstre museumsbestyrer Tore Fossum.

Foto: Jostein K. Nysæther.

Under Festspillene 7.—17. august ble det arrangert tre kammerkonsserter i museet. Musikkens Venner har i løpet av året holdt mange av sine konserter i museumshallen.

De Nordiske Jakt- og Fiskedager ble som vanlig arrangert sammen med Norges Jeger- og Fiskerforbund den 13. og 14. august. Av faglige innslag kan nevnes foredraget av Pål Wendelbo, mottak og foredling av ferskvannsfisk, og demonstrasjoner og foredrag i forbindelse med vilt- og fisk-firmaet Køltzow og Kiær's program «Fra naturens spiskammer». Hundeutstilling, skyting m.m. ble avvirket som tidligere år. Ca. 3 500 personer besøkte arrangementet.

Desemberutstillingen, museets egen salgsutstilling, ble avvirket som vanlig. Det var større innslag av gjenstander produsert av muse-

ets egne håndverkere enn det har vært ved tidligere års utstillinger av dette slaget. Det var stor interesse fra publikums side og stort salg.

Spesielle omvisninger og orienteringer har blitt holdt i forbindelse med kurset som fiskesektoren under Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk hadde på museet 7.—9. mars, ved etnologstudenters studiebesøk 25. og 26. april, for Bærum Husflidslag 1. juni, Norges Naturvernforbunds årsmøte 3.—5. juni, Selskapet for Norges Vel's representantskapsmøte 26. august og ved Elverum Husflidslags møte på museet 8. desember.

Den 21. september var alle de ansatte på museet med Glomdals-museets personale som gjester på studietur på Romerike. Følgende steder ble besøkt: Eidsvoll Bygdetun, Eidsvollsbygningen, Skule Waksviks atelier, Raknehaugen og Gamle Hvam.

9. Skoletjenesten 1977.

Personale:

Student Jan Ivar Martinsen har, i forbindelse med oppbygging av fuglebiotoper i utstillingene, laget lydprogram beregnet på skoleklasser. Han har også gått igjennom og forbedret naturstioppleggene på Prestøya, ved siden av at han har deltatt i undervisningen.

Cand. mag. Øivind Vestheim har avtjent sin sivilteneste ved museet og har særlig hatt skoletjenesten som arbeidsområde. Ved siden av undervisning har han hatt ansvar for føring av skoletjenestens journal og tilrettelegging av statistikkmateriale.

Vit. ass. Geir Hovensjø har deltatt i skoletjenesten med vanlig undervisning for grunnskolen og forelesninger for høyskoler og universitet.

Cand. mag. Jan Halvorsen, som arbeider med registrering av Kiær-arkivet i museet, har også i stor utstrekning tatt del i skoletjenestens undervisningsopplegg.

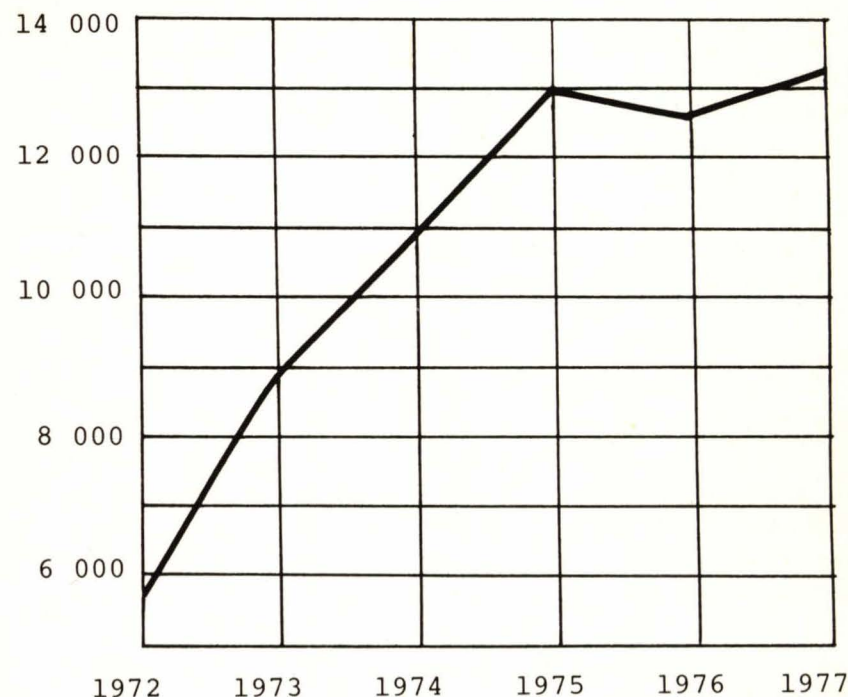
Kontorfullmektig Hjørdis Furuheim har hatt hånd om bestillingstjenesten og informasjon til klasser som ønsker å besøke museet.

Undervisningsleder Jostein K. Nysæther har for det meste tatt seg av lærerkollegier og studenter under studie- og planleggingsdager.

Klassebesøk.

Besøkstallet for skolene har hatt en merkbar økning igjen i 1977. 13 231 elever fordelt på 661 klasser/grupper har besøkt museet.

Kurven nedenfor viser besøkstallet fra 1972 til 1977.

Besøkstallet for 1977 fordelt på fylker og land.

Hedmark	7021 elever	369 klasser
Oppland	2195 »	101 »
Akershus	1788 »	86 »
Oslo	234 »	11 »
Østfold	398 »	18 »
Buskerud	134 »	6 »
Vestfold	107 »	4 »
Telemark	45 »	3 »

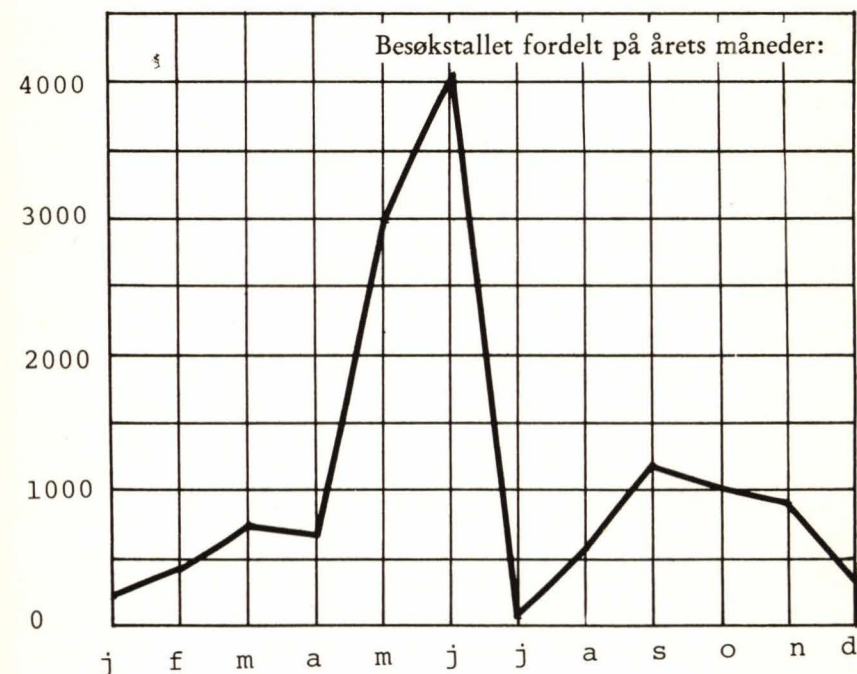
Hordaland/Bergen	73 elever	4 klasser
Møre og Romsdal	70 »	3 »
Sør-Trøndelag	14 »	1 »
Nord-Trøndelag	50 »	2 »
Nordland	30 »	1 »
Tilsammen i Norge	12 159 elever	609 klasser
Sverige	611 elever	33 klasser
Danmark	315 »	12 »
Tyskland	146 »	7 »
Totalt	13 231 elever	661 klasser

Besøkestallene for kommunene i Hedmark:

Alvdal	77 elever	4 klasser
Eidskog	84 »	4 »
Elverum	2441 »	145 »
Engerdal	64 »	3 »
Folldal	19 »	2 »
Grue	203 »	10 »
Hamar	513 »	23 »
Kongsvinger	386 »	16 »
Løten	168 »	9 »
Nord-Odal	194 »	8 »
Os	56 »	4 »
Rendalen	144 »	7 »
Ringsaker	487 »	28 »
Stange	1033 »	49 »
Stor-Elvdal	94 »	4 »
Sør-Odal	105 »	4 »
Tolga	68 »	3 »
Trysil	154 »	9 »
Tynset	111 »	5 »
Vang	176 »	9 »
Våler	90 »	5 »
Åmot	59 »	3 »
Åsnes	305 »	15 »

Besøkstallet fordelt på klassetrinnene i grunnskolen og andre skoleslag:

1. klasse	23 klasser/grupper
2. »	40 » »
3. »	42 » »
4. »	95 » »
5. »	72 » »
6. »	63 » »
7. »	29 » »
8. »	54 » »
9. »	37 » »
Andre skoleslag	179 klasser

De store besøkestallene for mai og juni skaper fremdeles problemer for skoletjenesten, men tilbudet med naturstier på Prestøya har vært en god hjelp her. I 1977 var det 94 skoleklasser som benyttet dette tilbudet i mai og juni.

Planleggings- og orienteringsdager.

Det har vært avviklet 16 planleggings- og orienteringsdager for lærere og lærerstudenter. Det samlede deltakerantall var ca. 320.

I tillegg til dette har skoletjenesten gitt orienteringer og forelesninger for spesiallinjer ved folkehøyskoler, pedagogiske høyskoler, distriktshøyskoler og universiteter, (Zoologisk Institutt i Oslo, Institutt for Folkelivsgranskning, Oslo og etnologstudenter fra Universitetet i Uppsala).

En slik orienteringsdag er også gitt under et landsmøte for rektorer ved de pedagogiske høyskoler i Norge.

I samarbeid med Hedmark Fylkesskogkontor har skoletjenesten gitt undervisning til en gruppe elever ved Elverum Videregående Skole. Samarbeidet gjaldt et valgfagopplegg i skogbruk. Fylkeskogmester Ingvald Pedersen, konsulent Olav Kaveldiget og undervisningsleder Jostein K. Nysæther har vært engasjert i dette opplegget.

10. Akvariet og utvidelse av administrasjonsfløyen.

Planleggingen av akvariet har fortsatt i 1977, og ved slutten av året var alt klart for skriving av kontrakt med A/S Norlett. Kontraktsummen blir på ca. 1.5 mill kroner, og byggetiden blir ut året 1978.

Det ble i 1977 fattet vedtak om ansettelse av fiskeribiolog fra 1/7-78. Fiskeribiologen skal ha faglig ansvar for akvariet og dessuten lede biologundervisningen som akvariet vil gi mulighet for. Stillingen vil bli avertert umiddelbart etter årsskiftet 1978.

Martin M. Bakken har gitt en foreløbig kalkyle på utbygging av administrasjonsfløyen som grunnlag for finansieringsarbeidet og det videre arbeid med prosjekteringen. Utarbeiding av arbeidstegninger fra arkitektene og konsulentene er i gang. Det pågår også en undersøkelse om mulighetene for å anlegge heis med tanke på handicapede og eldres adkomst til det nye akvariet i underetasjen og til utstillingene i annen etasje. Det er planen å skrive kontrakt for utbygging av administrasjonsfløyen våren 1978.

Når det gjelder finansieringen har Norsk Kulturråd bevilget kr. 1 mill med utbetaling etter 1/1-79. Det er videre bevilget kr. 0,5 mill

av Utviklingsfondet for skogbruket og kr. 0.25 mill av Skogtiltaksfondet. Skogavdelingen i Landbruksdepartementet har gitt skogrådene anledning til å bevilge av rentemidler av skogavgiften. Pr. 31/12-77 var det bevilget og innbetalt tilsammen kr. 1.052.597,69 av skogrådenes rentemidler. Den samlede byggesum er kalkulert til kr. 5.2 mill med 1.8 mill på akvariet og 3.4 mill på administrasjonsfløyen. Ved årsskiftet mangler det ca 2 mill på finansieringen. En del av dette beløpet vil komme inn gjennom skogrådenes rentemidler, og en del må løses ved opptak av lån.

11. Fotografering og filmopptak.

Fotograf O. T. Ljøstad har i løpet av året tatt 2100 s/h opptak og 1076 dias. 4000 dias er dublisert for diasserier for skolebruk. I museets fotoarkiv er registrert på sak 957 fotografier.

Ljøstad har utført alle løpende fotoarbeider i forbindelse med nye gjenstander og nye utstillinger og har deltatt som fotograf under feltarbeid rundt omkring i landet. Videre er kopierings- og andre fotoarbeider utført i forbindelse med Øystein Mølmens og Edvard K. Barths høyfjellsregistreringer, for distriktskonservatoren i Nord-Østerdal og for Glomdalsmuseet.

Firmaet Skogbruk A/L i Elverum feiret sitt 25-års jubileum våren 1977 og skjenket museet i den forbindelse fullt opptaks- og fremvisningsutstyr for 8 mm, en gave til en verdi av kr. 10.000,—. Museumsbestyrer Tore Fossum var tilstede under jubileumsarrangementet og fikk gaven overrakt av disponent Gisle Norstrøm. Fossum uttrykte museets hjertelige takk for den storstilte gaven og understreket at filmutstyret ville få stor betydning ved bruk i museets kulturvernarbeid.

Det nye 8 mm-utstyret ble første gang tatt i bruk i mai da Eknæs og Ljøstad filmet Paul Stensæter under abborfisket i Steinsfjorden. Senere ble det tatt opptak av Jo og Joseph Bakken under gjeddefisket i Tufsinga. I juni fortsatte Ljøstad med opptak av fløting i Halåa i Våler, hvor særlig fløtingen gjennom Haldammen er interessant.

Gjennom NKKM's filmkomite er det av Kirke- og undervisningsdepartementets midler bevilget penger til opptak av en film om laksefisket på Vestlandet. Det ble tatt opptak i juni og juli både av

Fra Ljørkoia på museet. Konrad Eggen (t. venstre) og Georg Løvhaugen har innrettet seg akkurat slik de hadde det når de lå på tømmerhogst. Et av O. T. Ljøstads mange foto-opptak fra skogsliv i 1977.

yrkesfiske og sportsfiske. Åsmund Eknæs er fagkonsulent og stillsfotograf for filmen. Filmfotografer er Olav Kyrre Grepp og Arthur Sand. Arne Norgård er lydtekniker. De resterende opptak vil bli tatt i 1978. Det er tidligere laget to laksefilmer som Eknæs har vært fagkonsulent for, en fra Østlandet og en fra Nord-Norge. Disse to er produsert med midler fra Norsk Kulturfond.

Fløtningsfilmen «Med tømmer fra hei til hav» viser tømmerfløtningen i Arendalsvassdraget i 1970, det siste året det ble fløtet i dette vassdraget. Kjell Søgård har vært fotograf, og Tore Fossum fagkonsulent. Han har også skrevet kommentarene. Fløtningsdirektør Per Sødal har medvirket ved filmproduksjonen. Arendalsvassdragets Fellesfløtningsforening er oppdragsgiver og har sammen med Nidaråvassdragets Tømmersalagslag m. fl. stått for finansieringen. Filmen ble vist for museets representantskap 21. juni.

Det ble gjort opptak til filmen «Snarefangst av rype» i 1969 og 1970, mens den først har blitt endelig ferdig fra laboratoriet i 1977. Opptakene er gjort i Lesja, og Olaf Heitkøtter har vært fotograf og regissør. Tore Fossum har vært fagkonsulent og har skrevet kommentarene. Laboratoriearbeidet er utført av Jan Wikborg i Foto-Film A/S. Museet er produsent og har stått for finansieringen.

12. Iver Eides eiendom Bækken i Tolga.

Den 2. juni var representanter for museet innkalt til møte med Tolga formannskap for å drøfte konsesjonsspørsmålet for eiendommen Bækken. Styreformannen, Klaus Kjelsrud, Nysæther, Eknæs og Fossum møtte for museet. Museets holdning til saken var enten konsesjon på hele eiendommen, eller intet. I forbindelse med møtet var innlagt befaring av eiendommen. Både Tolga Jordstyre og Tolga Skogråd hadde gått i mot konsesjon, og i formannskapet stemte to for konsesjon på hele eiendommen og tre gikk i mot konsesjon på jord og skog, men gikk inn for at museet skulle få husene med begrenset tomt.

Etter utsettelse i kommunestyret ble saken endelig behandlet 19. desember. Med 10 mot 8 stemmer vedtok Tolga Kommunestyre å slutte seg til Skogrådets og Jordstyrets innstilling om at museet bare får konsesjon på gardsbebyggelsen og tunet, og at Staten gjør sin for-

kjøpsrett gjeldende for jorda og skogen, og at disponeringen av eendommen overlates Jordstyret og Fylkeslandbruksstyret.

Vedtaket ble referert i museets styremøte samme dag 19. desember.

Den neste instans som skal behandle konsesjonsspørsmålet er Hedmark Fylkeslandbruksselskap.

13. Presse og informasjon.

Sommeren 1977 ble det tatt initiativ til en større aviskampanje for å gjøre museet bedre kjent. Olve Sørensen som var sommeransatt ved museet ledet dette arbeidet på en utmerket måte. I alt har nærmere 30 aviser fra hovedstadspresse, distriktpresse og lokalpresse brakt fyldig reportasjestoff fra museet. Avisene fordeler seg over hele landet. Museet har aldri noe år tidligere hatt så stor pressedekning. Det er også sendt to mindre programmer i lydradioen. Økningen i besøkstallet skyldtes ikke minst dette informasjonsfremstøtet.

14. Publikumsbesøket

I 1977 har publikumsbesøket vært på 75 279 personer. I tillegg til dette tallet har 7321 deltatt i arrangementer som holdes på museet. Det er i alt avviklet 87 arrangementer.

Besøket ser slik ut:

	1974	1975	1976	1977	% av 1976
Voksne	38207	44903	39776	41212	+ 3.6 %
Barn inkl. klasser ..	15261	19036	20307	21885	+ 7.8 %
Barn familiebillett ..	7772	10851	8500	9723	+ 14.4 %
Billett Glomdalsmus.	796	2546	2100	2459	+ 17.1 %
	62036	77335	70683	75279	+ 6.5 %

Museets resepsjon er ikke fast betjent i vintermånedene, og kontrollen med billetter ellers i året er heller ikke særlig streng. Barn på familiebillett og besøk via Glomdalsmuseet registreres bare ved

avkryssing. Alt dette fører til at en del besøkende ikke kommer med i statistikken. Publikumsbesøket er derfor en del høyere enn de tall som er oppgitt.

Med trykt fører på norsk, engelsk og tysk kan museet nå tilby publikum god service. Alt tyder på at innslaget av utlendinger er stadig økende, men vi har ingen statistikk som kan belyse dette.

Den brede omtalen museet har fått i aviser på Vestlandet, i Nord-Norge og i svenske aviser gjør at sirkelen for hvor de besøkende kommer fra blir stadig større.

Med større stab ville det ha vært mulig å øke besøket ytterligere ved å ta kontakt med reiselivsorganisasjoner, reisebyråer, få organisert bussruteopplegg m. m.

15. Økonomien

For å sikre en bedre driftsøkonomi søkte museet om en større økning av statstilskuddet og om kr. 100.000,— fra Hedmark Fylke og kr. 100.000,— fra Elverum Kommune. Det ordinære statstilskuddet økte fra kr. 310.000,— i 1976 til kr. 475.000,— i 1977. I tillegg ble bevilget et ekstra statstilskudd på kr. 50.000,— som kompensasjon for lønnsstigninger. Hedmark Fylkes Kulturstyre avsto museets søknad også i 1977. Den ble ikke behandlet i fylkesutvalget og fylkestinget slik museet ba om i sin søknad. Elverum Kommune hevet sin bevilgning fra kr. 16.500.— til kr. 21.000.—. Rentemiddeletstilskuddet økte fra kr. 430.000.— til kr. 450.000.—. Besøket og dermed billettinntektene økte i 1977. Derimot har inntekter ved utleie av museumsbygningen gått tilbake. Dette skyldes først og fremst at Hotel Central er ferdig med sin utbygging og kan tilby attraktive lokaler. Servering på hotellet faller dessuten billigere enn på museet.

Museets drift i 1977 er lagt innenfor den rammen som økonomien har gitt mulighet for. Regnskapet viser en tilnærmet balanse av utgifter og inntekter. Det er imidlertid behov for større engasjement innenfor flere sektorer av museets virkefelt, og dette kan bare skje ved større offentlige bevilgninger.

Nedenfor følger en oppstilling over de tilskudd som er ydet til museets drift i 1977:

Offentlige tilskudd:

Statstilskudd	kr.	525.000,—	
Fylkestilskudd	»	7.300,—	
Kommuner (se egen liste)	»	42.707,50	
Direktoratet for Statens Skoger	»	20.000,—	
Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk	»	20.000,—	
Rentemidler av skogavgiften	»	450.000,—	kr. 1.065.007,50

Private tilskudd:

Glommen Skogeierforening	kr.	1.500,—	
Nedre Glommen Skogeierforening	»	300,—	
Norges Skogeierforbund	»	50.000,—	
Skogbruksforeningen av 1950	»	10.000,—	
Skogbrand	»	5.000,—	
Telemark Tømmersalagslag	»	500,—	
Glomma Fellesfløtningsforening	»	500,—	
Norges Jeger- og Fiskerforbund	»	500,—	
Hernes, Nordskogbygda og Strandbygda Grunneierforening	»	500,—	
Haldenvassdragets Tømmermåling	»	1.500,—	
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund ..	»	1.000,—	
Rep.soldater v/ velferdspresten, Terningm.	»	250,—	
Asbjørg Risberg, Hamar	»	100,—	
Ski Kommuneskoger	»	900,—	
Rakkestad Sparebank	»	200,—	
Elverum Sparebank	»	1.500,—	
Høylandet Sparebank	»	100,—	» 74.350,—

Spesielle formål:

Skogbruk A/L (til filmutstyr)	kr.	10.000,—	
Norges Landbruksvitenskapelig Forskn.råd..	»	10.000,—	
Skogbrukets Arbeidsgiverforening	»	25.000,—	» 45.000,—
Sum tilskudd driften			kr. 1.184.357,50

Tilskudd kommuner:

Modum kommune	kr.	600,—
Gjøvik kommune	»	500,—
Eidskog kommune	»	350,—
Nes kommune, Årnes	»	100,—
Rollag kommune	»	70,—
Stange kommune	»	850,—
Ringeby kommune	»	270,—
Selbu kommune	»	200,—
Åmot kommune	»	250,—
Marker kommune	»	200,—
Rakkestad kommune	»	350,—
Vikna kommune	»	187,50
Inderøy kommune	»	300,—
Hoff kommune, Vestfold	»	100,—
Dovre kommune	»	150,—
Tolga kommune	»	100,—
Østre Slidre kommune	»	145,—
Vang kommune, Hedmark	»	450,—
Oslo kommune	»	6.000,—
Engerdal kommune	»	100,—
Os kommune	»	100,—
Nissedal kommune	»	100,—
Holtålen kommune	»	135,—
Elverum kommune	»	21.000,—
Nedre Eiker kommune	»	300,—
Nord-Odal kommune	»	300,—
Skedsmo kommune	»	500,—
Eidsberg kommune	»	450,—
Hjartdal kommune	»	100,—
Ringerike kommune	»	1.000,—
Vestre Toten kommune	»	100,—
Drammen kommune	»	1.000,—
Lørenskog kommune	»	300,—
Kongsvinger kommune	»	800,—
Røyken kommune	»	200,—
Østre Toten kommune	»	200,—
Eidskog kommune	»	350,—
Trysil kommune	»	400,—
Rømskog kommune	»	35,—
Engerdal kommune	»	200,—
Skjeberg kommune	»	200,—
Øyer kommune	»	200,—
Sigdal kommune	»	200,—

Nannestad kommune	kr.	500,—
Tolga kommune	»	100,—
Melhus kommune	»	100,—
Modum kommune	»	600,—
Stor-Elvdal kommune	»	100,—
Stokke kommune	»	200,—
Bø kommune	»	100,—
Nord-Fron kommune	»	200,—
Tydal kommune	»	100,—
Gausdal kommune	»	500,—
Gjerstad kommune	»	200,—
Andebu kommune	»	100,—
Rendalen kommune	»	145,—
Leksvik kommune	»	200,—
Hjartdal kommune	»	100,—
Sum tilskudd kommuner	kr.	42.707,50

Tilskudd til videre utbygging:

Ringsaker Almenning	kr.	3.300,—
Namdalseid Skogråd	»	10.000,—
Inderøy Skogråd	»	6.000,—
Verdal Skogråd	»	10.000,—
Grong Skogråd	»	5.000,—
Grane Skogråd	»	4.000,—
Høylandet Skogråd	»	2.000,—
Rendalen Skogråd	»	35.000,—
Birkenes Skogråd	»	10.000,—
Rana Skogråd	»	5.000,—
Gjerstad og Risør Skogråd	»	1.500,—
Hurum Skogråd	»	500,—
Askim, Hobøl, Spydeberg og Trøgstad Skogråd	»	25.000,—
Åmot Skogråd	»	25.000,—
Åmli Skogråd	»	5.000,—
Nes Skogråd, Nesbyen	»	5.000,—
Ringerike Skogråd	»	20.000,—
Orkdal Skogråd	»	20.000,—
Tynset Skogråd	»	25.000,—
Tinn Skogråd	»	10.000,—
Hof Skogråd, Hof i Vestfold	»	4.400,—
Hole Skogråd	»	2.000,—
Krødsherad Skogråd	»	30.000,—

Røyken Skogråd	kr.	500,—
Fyresdal Skogråd	»	10.000,—
Halden og Aremark Skogråd	»	10.000,—
Nore og Uvdal Skogråd	»	2.500,—
Melhus Skogråd	»	10.000,—
Meldal Skogråd	»	10.000,—
Snåsa Skogråd	»	5.000,—
Verran Skogråd	»	1.500,—
Ramnes og Våle Skogråd	»	15.000,—
Rauma og Vestnes Skogråd	»	5.000,—
Skjeberg, Tune og Varteig Skogråd	»	5.000,—
Mosvik Skogråd	»	1.000,—
Bø Skogråd	»	8.841,—
Borge, Onsøy og Rolvsøy Skogråd	»	600,—
Enebakk og Ski Skogråd	»	12.500,—
Nannestad og Hurdal Skogråd	»	35.000,—
Namsskogan Skogråd	»	1.000,—
Lardal Skogråd	»	1.000,—
Søgne, Sogndalen og Kr.sand Skogråd ..	»	1.000,—
Meråker og Stjørdal Skogråd	»	10.000,—
Åsnes Skogråd	»	50.000,—
Øvre Eiker Skogråd	»	1.000,—
Halsa og Aure Skogråd	»	2.000,—
Stor-Elvdal Skogråd	»	20.000,—
Arendal distrikts skogråd	»	5.000,—
Vinje Skogråd	»	2.000,—
Vefsn Skogråd	»	5.000,—
Porsgrunn Skogråd	»	10.000,—
Fet og Sørum Skogråd	»	10.000,—
Skogrådene i Sandefjord distrikt	»	50.000,—
Ål Skogråd	»	1.000,—
Modum Skogråd	»	3.000,—
Stange Skogråd	»	25.000,—
Kviteseid Skogråd	»	10.000,—
Bamble Skogråd	»	20.000,—
Kragerø Skogråd	»	10.000,—
Lørenskog Skogråd	»	1.000,—
Oslo Skogråd	»	2.000,—
Kongsvinger Skogråd	»	120.000,—
Engerdal Skogråd	»	4.600,—
Tokke Skogråd	»	27.000,—
Nes Skogråd, Årnes	»	35.000,—
Sigdal Skogråd	»	50.000,—
Aurskog-Høland	»	35.000,—

Tingvoll Skogråd	kr. 5.000,—
Elverum Skogråd	» 105.800,—
Sum tilskudd	» 1.017.641,00
Elverum Sparebank renter 1977	» 34.456,69
Sum	kr. 1.052.097,69

Museet takker for alle tilskudd som er ytet og uttrykker sin hjerteligste takk for den store interesse som er vist for museets arbeid.

Antall medlemmer pr. 31/12 1977.

Årlig betalende medlemmer personer	315 (333)
Livsvarige medlemmer personer	295 (296)
Årlig betalende medlemmer bedrifter og institusjoner ..	69 (71)
Livsvarige medlemmer bedrifter og institusjoner	286 (291)

Tallene i parentes gjelder året 1976.

Registrerte gjenstander i 1977

Det er i året 1977 registrert totalt 251 gjenstander. Mange av gjenstandene er kjøpt, noen er depositum fra andre institusjoner, resten fordeler seg på følgende givere:

Georg Løvhaugen, Elverum: Nothøvel.
 Arvid Kokkin, Hamar: Grindsag, telefonapp., induksjonsapparat mot gikt, remingtonpatron, ambolt, smistabbe, 3 bærplukkere, 2 blikkspann, 2 smitenger, skrutrekker, 2 bryner, 2 kaffekjeler, trebutt, 3 høvler, vinkel, bandkniv, sil, parafinlampe, gryte, skrustikke, Husquarna haglegavær, div. bor etc.
 Jan Ivar Martinsen, Hamar: Spurvehauk, tårnsvaleunge, tårnsvale, rødstrupe, kornkråke, kaie, vipe, spettmeis, snøspurv.
 Geir Hovensjø, Elverum: Blåmeis.
 Olga Møystads dødsbo, Elverum: Fluebok med fluer, kartmappe med kart, maleri av Halvdan Gran.
 Oddny og Kåre Bratteggen, Trysil: Busserull, 8 par votter, vadmelsbukse, støvler, overall, bendebyønn, forbindelsjern for tømmerrustning («hørk»).

Johan Venberget, Lunderseter: Kniver.
 Direktoratet for vilt og fisk, Trondheim: Laksekurv.
 Arthur Pedersen, Storslett: Tekslé, bandhake, trekopp, elvebåt m. utstyr.
 Bergny Bratteggen, Trysil: 9 bukser, skjorte, 3 busseruller, genser, skygelue, kjørehansker, leggins, 9 par støvler.
 Ivar Støvra, Snaså: Bukse, labber, jakke.
 Birger Johnsen, Grong: Mønster til lauparsko, mønster til Snåsa-labber.

Peder Solum, Bangdalen: Lauparsko, labber.
 Olaf O. Solum, Bangdalen: Labber, bukse, busserull.
 Gunnar Renbjør, Alhusstrand: Strømpeband («flamma»-band).
 Leif Seem, Grong: Bjørnesaks.
 Johan Rasch, Elverum: Støvler.
 Skogbruk A/L, Elverum: Stikkfjøl, tømmermålingsblyant.
 Ole Ulsrud, Aremark: Viuspenning.
 Sven Eng, Trysil: Lakselyster.
 Simen Bjørgen, Garmo: Flytere til drag-garn, garnsøkker, spinner, oter.
 Jon Nerdal, Ålvundeid: Viuspenning («nesting»).

Jon Gundersen, Oslo: Felle.
 F. S. Platou, Oslo: Laksesnelle av tre, haspelsnelle.
 Andreas Vevstad, Arendal: Knivblad fra Jørn Romundstad, knivskrift.
 Konrad Eggen, Elverum: Meddrag, skotrådtvinne, falsetre for skomaker, nevernøste.
 Egil Gundersen, Elverum: Fenghetten for perkusjonsgevær.
 Joseph Bakken, Os i Østerdalen: Tappestokk fra tjæremile («tjærestokk»).

Magnhild Sylte, Nord-Fron: Skrubbe av skjefthgras («skjefthuggu»).

Ivar Mysterud, Oslo: Bæremeis («bakmeis»).

Arne Dillerud, Stange: Blinkøks, modell av vasshjul, vedstutting.
 Ajas Kiær, Rendalen: Russiske geværkuler.
 Kåre og Guttorm Gundersrud, Elverum: Elgknokler og gevir deformert etter skuddskade.
 Vidar Skiri, Åndalsnes: Flaske til «Fiva Troll-Aquavit».

Klara Sønsthagen, Elverum: Barnerangle av tursrupe.
 Jens Berger, Flisa: Bæream for plank, manometer til lokomobil.
 Lars Alhaug, Stange: Beholder av utthult trestamme.
 Skogeierens Impregneringsverk, Hen: Motorsag «P M Woodboss».

Lars Ihrstad, Løten: Sager, ekornbur.
 Edvard K. Barth, Oslo: Stokk til pelesaks.

Ottar Bekkemoen, Åsnes Finnskog: Gammel tømmerstokk.
 Ingrid Strand, Elverum: 1 Lundehund.
 Per Åge Risberg, Elverum: Gråspett, ravn.
 Erling Mømb og Jan Erik Wolden, Elverum: Hønehauk.
 Einar Øfstaas, Elverum: Stokkand
 Idar Myhre, Stange: Stjertmeis.
 Leif Ørbak, Elverum: Furustamme med svartspettthull.

Givere av bøker, bilder og dokumenter i 1977.

Ajas Kiær.
 Asbjørn Sollien.
 Birger Nesholen.
 Jan Erik Fosseidengen.
 Nils A. Selmer.
 Hedmark Skogselskap.
 Romsdalsmuseet.
 Møre og Romsdal Arkitektforening.
 Iver Eide.
 Direktoratet for Statens Skoger.
 Thoralf Wraa.
 Det Norske Skogselskap.
 J. Granlund.
 Trondheim Folkemuseum.
 Norges Geografiske Oppmåling.
 Geir Vestheim.
 Meldal Kommune.
 Direktoratet for Vilt og Ferskvannsfisk.
 Chr. Andersen.
 Øystein Mølmen.
 Tynset museums- og Historielag.
 Olav Kyrre Grepp.
 Kerstin Trygg.
 Valdres Folkemuseum.
 Grøndahl & Søn Forlag.
 De Sandvigske Samlinger.
 Mandal Bymuseum.
 Jens Berger.
 Norsk Sjøfartsmuseum.
 Værdalsbruket.
 Norges Landbrukshøgskole.
 Aschehougs Forlag.
 Kurt Lindner.
 Wilhelm Evers.
 Nordre Øyeren Fuglestasjon.
 Even Ringnes.

Norsk Skogbruksmuseums styre vil takke alle givere og alle andre som har ydet museet tjenester. Styret takker også funksjonærer og medarbeidere for den interesse og helhjertede innsats som er vist og som har gjort det mulig å nå de gode resultater som museet har nådd i 1977.

STYRET FOR NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

Klaus Kjelsrud (s.) Mads K. Strand (s.) Sigmund Stafne (s.)

Olaf Knudson (s.) Knut Ødegaard (s.) Hans G. Magelssen (s.)

Jon Lykke (s.) Tore Paulsen-Næss (s.) Kaare Øverseth (s.)

Tore Fossum (s.)
Museumsbestyrer.

Regnskap

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

Skogbruk, jakt og fiske

— 1977 —

Vinnings- og tapskonto

30	Lønn og sosiale utgifter	Debet	Kredit	Budsjett
300	Honorar	3.250,00		5.000
301	Lønn til funksjonærer	558.852,70		550.000
302	» » håndverkere	126.376,88		125.000
303	» » sesonghjelp	154.419,55		75.000
304	» » rengjøring	21.983,30		22.000
305	Feriepenger	5.229,75		16.000
306	Pensjonsutgifter	45.539,85		44.000
307	Arbeidsgiveravgift	124.397,00		125.000
309	Diverse sosiale utgifter	13.664,92		23.000
		1.053.713,95	1.053.713,95	985.000
31	Museale utgifter			
310	Vedlikehold, friluftssamlingene ..	1.795,61		5.000
311	Vedlikehold, gjenstandskonservering	145,50		5.000
312	Nyanlegg, utstillinger m.m.	39.846,33		80.000
313	Nyanlegg, friluftssamlingene	1.073,82		60.000
314	Innkjøp av museums-gjenstander ..	49.403,70		15.000
315	Bibliotek	19.052,79		16.000
316	Publikasjoner	131.115,68		115.000
317	Fotografering	30.031,99		22.000
318	Forskning og registrering	9.581,00		10.000
319	Diverse museale utgifter	18.913,35		8.000
		300.959,77	300.959,77	336.000
32	Administrasjon			
320	Kontorrekvisita, papir og trykksaker	13.302,70		18.000
321	Telefon og porto	27.312,90		35.000
322	Møteutgifter	6.202,40		6.000
323	Reise- og dietutgifter	34.055,80		30.000
324	Representasjon	942,75		3.000
325	Aviser og tidsskrifter	396,50		3.000
328	Blomster og gaver	974,00		2.000
329	Diverse adm. utgifter	2.268,83		3.000
		85.455,88	85.455,88	100.000
33	Driftsutgifter			
330	Vedlikehold, driftsbygninger	5.663,45		25.000
331	Vedlikehold, broer, park- og veianlegg	6.282,85		10.000
332	Vedlikehold, maskiner, inventar, utstyr	15.893,90		0
333	Assuranser	13.036,00		10.000
334	Elektrisk kraft, vann, renovasjon, brensel	105.993,68		80.000
335	Festeavgifter	4.122,00		4.500
336	Driftsrekvisita, materialer, verktøy og redskap	32.378,62		35.000
337	Frakt og transport	3.450,84		4.500
339	Diverse driftsutgifter	1.313,35		3.000
		188.134,69	188.134,69	172.000

34 Spesielle utgifter

340	Annonser og reklame	2.928,62		8.000
341	Arrangementer	21.882,40		10.000
346	Kassakreditrenter	1.589,27		4.000
347	Pantegjeldsrenter	11.191,00		13.000
349	Diverse spesielle utgifter	6.561,57		35.000
		44.152,86	44.152,86	70.000
80	Tilskudd			
800	Staten	525.000,00		600.000
801	Fylkene	7.300,00		100.000
802	Kommunene	42.707,50		50.000
803	Andre offentlige	59.620,25		45.000
804	Spesielle formål	45.000,00		15.000
806	Rentemidler	450.000,00		420.000
807	Videre utbygging	1.052.597,69		0
808	Private	74.350,00		80.000
		2.256.575,44	2.256.575,44	1.310.000
81	Kontingenter			
810	Livsvarige	1.800,00		3.000
811	Årlig betalende	16.335,00		10.000
		18.135,00	18.135,00	13.000
82	Egeninntekter			
820	Salg av billetter	325.616,00		220.000
822	» fra resepsjonen	65.526,76		40.000
924	» av publikasjoner	38.767,70		10.000
821	Arrangementer	5.314,00		0
825	Utleie, boliger, m. m.	7.149,50		5.000
826	» museumsbygget	19.168,90		28.000
828	Renter	15.497,82		5.000
829	Diverse egeninntekter	47.063,00		32.000
		524.103,68	524.103,68	340.000
070	Overf. til Livsv.medl.Fond	1.800,00		
071	» » Byggefond	1.052.597,69		
073	» » Spesielle formål	25.000,00		
	Driftsbalanse: 46.999,28			
38	Avskrivninger			
380	Bro over Prestfossen	3.120,00		
381	» » Klokkefossen	3.200,00		
382	Bruksinventar	58.658,06		
383	Museumsbygningen	83.000,00		
384	Utendørsanlegget	30.000,00		
385	Maskiner, driftsutstyr	2.620,00		
		180.598,06	180.598,06	
	Underbalanse: 133.598,78			
072	Overf. fra Kapitalkonto		133.598,78	
		2.932.412,90	2.932.412,90	

STATUS 1.1. 1978

00	Anleggskonti		
000	Museumsbygget, 1.1.77	3.822.000,00	
	÷ Avskrevet	83.000,00	3.739.000,00
	(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
001	Klokkergården, gnr. 1, bnr. 1 (Brannforsikret for kr. 402.000,—)		31.000,00
002	Bro over Prestfossen, 1.1.77	120.980,00	
	÷ Avskrevet	3.120,00	117.860,00
	(Ikke brannforsikret. Ansvar dekket)		
003	Bro over Klokkerfossen, 1. 1.77 ..	121.700,00	
	÷ Avskrevet	3.200,00	118.500,00
	Trekonstruksjon brannforsikret for kr. 125.000,—. Ansvar dekket)		
004	Prestøya, gnr. 31, bnr. 15		50.000,00
	(Trær under 15 cm brannforsik- ret for kr. 5.000,—. Tømmerskogen for kr. 25.000,—.)		
005	Bruksinventar, 1.1.77	280.000,00	
	+ Tilkomet	53.658,06	
		333.658,06	
	÷ Avskrevet	58.658,06	275.000,00
	(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
006	Maskiner, 1.1.77	18.660,00	
	÷ Avskrevet	2.620,00	16.040,00
	(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
007	Samlingene		1,00
	(Brannforsikring inngår i fellespolise)		
008	Utendørsanlegget 1.1.77	181.200,00	
	÷ Avskrevet	30.000,00	151.200,00
009	Nybygg, forberedende utgifter 1.1.77	51.973,00	
	+ Tilkomet	5.571,42	57.544,42

01	Verdipapirer		
010	Aksje i Hotel Central A/s		1.000,00
03	Fordringer		
031	Iver Eide's dødsbo		6.381,77
04	Betalingsmidler		
040	Kasse		7.159,26
042	Postgiro, driftsmidler		20.642,84
	» byggefondsmidler		105.300,00
043	Bankinnskudd 1820.07.03126		200,00
044	» 1820.62.10020		138.838,05
045	» 6164.63.36707		153.090,58
046	» 1820.09.50263		1.414.770,92
06	Forpliktelser		
060	Pantegjeld		130.649,00
061	Skattetrekk		34.932,00
062	Arbeidsgiveravgift		20.090,00
063	Leverandører		25.274,75
041	Kassakredit 1820.05.01205		35.031,73
07	Egenkapital		
070	Livsv. medlemmers Fond, 1.1.77 ..	201.600,00	
	+ Overf. fra Vinning og tap ..	1.800,00	203.400,00
071	Byggefond, 1.1.77	525.017,65	
	+ Overf. fra Vinning og tap ..	1.052.597,69	1.577.615,34
073	Avsatt til spesielle formål, 1.1.77	120.679,01	
	+ Overf. fra Vinning og tap ..	25.000,00	145.679,01
072	Kapitalkonto, 1.1.77	4.364.455,79	
	÷ Overf. til Vinning og tap	133.598,78	4.230.857,01
		6.403.528,84	6.403.528,84

Elverum, den 2. januar 1978

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM

Skogbruk, jakt og fiske

Klaus Kjelsrud (s.)	Mads K. Strand (s.)	Sigmund Stafne (s.)
Olaf Knudson (s.)	Knut Ødegaard (s.)	Hans G. Magelsen (s.)
Jon Lykke (s.)	Tore Paulsen-Næss (s.)	Kaare Øverseth (s.)

O. Tolvstad
Reg. Revisor

Håkon Rønning
Kasserer

Fellespolise: Byggningskasko, utvidet dekning, fullverdi ..	kr. 8.755.400
Brann, innbo, løsøre, gjenstander, indeksreguleres	» 1.100.000
Brann, bygning (2 brakker)	» 36.000
Glass, brann, bygning, 1. risk	» 1.001.200
Brann, innbo, løsøre (bruksting)	» 1.100.000
Innbrudd, ran	» 1.280.000